

Värmländska byggnadsminnen: Borgviks herrgård

Kommun: Grums

Socken: Borgvik

Funktion: Privatbostad

Tillgänglighet: Herrgården är inte öppen för besökare

Beskrivning

Centralt placerad i bruksmiljön Borgvik, en och en halv mil väster om Grums, ligger en av Värmlands bäst bevarade herrgårdsbyggnader i karolinsk stil. Gården, som uppfördes kring sekelskiftet 1700 av bröderna Nils och Erik Borgström, var länge en helt unik herrgårdsanläggning med två likadana huvudbyggnader timrade i en våning, rödmålade och under säteritak. Under byggnaderna fanns ett flertal källarvalv med ingångar från gårdssidan. Till de båda herrgårdarna hörde drängstugor, flyglar, brygghus med mera som tillsammans bildade en inbyggd gård med ett badhus i centrum.

I slutet av 1700-talet, då manbyggnaderna ansågs alltför otidsenliga, uppfördes en ny tvåvånings huvudbyggnad på tomten. De äldre husen kom att få nya användningsområden. Den södra herrgården, även kallad "Sörgården", kom att nyttjas som bland annat måleriverkstad, skola och postkontor och den norra förvandlades till en flygelbyggnad åt den nya huvudbyggnaden.

1933 drabbades herrgårdsanläggningen av en allvarlig brand. Den nya huvudbyggnaden och den äldre flygelbyggnaden gick lågornas rov. Däremot klarade sig Sörgården, som efter nödvändiga renoveringar åter kom att brukas som bostadshus.

Rumsindelningen i Borgviks herrgård är typisk för karolinerstilen med en tvärs igenom huset gående farstu, två stora salar på ömse sidor därom och med två mindre kamrar vid gavlarna. Även säteritaket, som numera är klätt med enkupigt tegel, är utmärkande för tiden och numera tämligen unikt i sitt slag.

Under en interiör renovering på 1950-talet upptäcktes väggmålningar på timret under tapeterna. Målningarna uppskattas vara utförda omkring år 1745, i samband med att Borgviks kyrka förseddes med vägg- och takmålningar av målarmästare Michael Carovsky från Göteborg. Att han kom att måla i Borgviks kyrka hör troligtvis samman med brukspatron Erik Borgströms affärsförbindelser med hamnstaden i väster. Vi vet från skriftliga dokument att Erik Borgström betalade Carovsky 1500 daler silvermynt för arbetet i Borgviks kyrka.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar huvudbyggnadens exteriör och interiör, exteriörerna vid de två flyglarna, magasinet/mjölboden och handelsboden, samt ett avgränsat område kring bebyggelsen.

För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Borg, S H, *Borgviks järnbruk : utveckling och nedgång 1840-1924*, Borgvik 1998.
- Kullander, Sven, *Värmarnas land: från istid till nutid*, Borgvik 2005.
- *Slott och herresäten i Sverige*, Band 2 Värmland, Malmö 1968.
- Skafte, D, *Beskrivning över Borgviks kyrka, bruk och församling: skriftserie för hembygdskunskap och kulturminnesvård*, Borgvik 1957-1959.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-09 Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.